

P7_TA(2014)0104

Montenegroa koskeva vuoden 2013 edistymiskertomus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 6. helmikuuta 2014 Montenegroa koskevasta vuoden 2013 edistymiskertomuksesta (2013/2882(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välillä 29. maaliskuuta 2010 tehdyn vakautus- ja assosiaatiosopimuksen¹,
- ottaa huomioon 19.–20. kesäkuuta 2003 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät ja niiden liitteen "Länsi-Balkania koskeva Thessalonikin toimintasuunnitelma: kohti yhdentyvää Eurooppaa",
- ottaa huomioon 9. marraskuuta 2010 annetun komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle Montenegron Euroopan unionin jäsenyyttä koskevaan hakemukseen liittyvästä komission lausunnosta (COM(2010)0670),
- ottaa huomioon 22. toukokuuta 2012 annetun komission kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle Montenegron edistymisestä uudistusten toteuttamisessa (COM(2012)0222) sekä 26. kesäkuuta 2012 annetut neuvoston päätelmät, joissa päätettiin aloittaa jäsenyysneuvottelut Montenegron kanssa 29. kesäkuuta 2012,
- ottaa huomioon 11. joulukuuta 2012 annetut yleisten asioiden neuvoston päätelmät laajentumisesta sekä vakautus- ja assosiaatioprosessista,
- ottaa huomioon 16. lokakuuta 2013 annetun komission tiedonannon "Laajentumisstrategia ja vuosien 2013 ja 2014 pääasialliset haasteet" (COM(2013)0700) ja komission työasiakirjan "Montenegroa koskeva vuoden 2013 edistymiskertomus" (SWD(2013)0411),
- ottaa huomioon Euroopan unionin ja Montenegron parlamentaarisen vakautus- ja assosiaatiovaliokunnan 29.–30. huhtikuuta 2013 pidetyn kuudennen kokouksen julkilausuman ja suositukset,
- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Montenegrosta ja 22. marraskuuta 2012 antamansa päätöslauselman laajentumisesta, politiikoista, kriteereistä ja EU:n strategisista eduista²,
- ottaa huomioon Euroopan unionin liittymistä valmistelevan rahoituksen hallinnasta oikeusjärjestelmien alalla sekä korruption torjunnasta ehdokasvaltioissa ja mahdollisissa ehdokasvaltioissa 22. lokakuuta 2013 antamansa päätöslauselman³ ja Montenegroa koskevat huomionsa,

¹ EYVL L 108, 29.4.2010, s. 3.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0453.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0434.

- ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,
- A. katsoo, että unioniin liittymisen olisi oltava yhä pääasiallinen liikkeellepaneva voima poliittisten, sosiaalisten ja taloudellisten uudistusten jatkamiselle;
- B. toteaa, että EU on asettanut oikeusvaltion periaatteet laajentumisprosessinsa ytimeen;
- C. ottaa huomioon, että Montenegro on edistynyt EU:hun yhdentymisessä ja että poliittiset puolueet ja yhteiskunta laajemmin jakavat Eurooppa-hanketta koskevan innostuksen; ottaa huomioon, että maa on onnistunut alustavasti saattamaan päätökseen luvut 25 ja 26;
- D. ottaa huomioon, että oikeusvaltioperiaatteen soveltaminen, mikä tapahtuu lähinnä oikeuslaitosta uudistamalla, sekä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta ovat ensisijaisista tavoitteista tärkeimpiä; ottaa huomioon, että kaikkien lukujen analyttinen tarkastelu on saatettu päätökseen; ottaa huomioon, että neuvottelut luvuista 23 ja 24 avattiin joulukuussa 2013 komission ”uuden lähestymistavan” mukaisesti, jotta oikeusjärjestelmän uudistusta ja sisäasioita voidaan tarkastella assosiaatioprosessin varhaisessa vaiheessa;
- E. ottaa huomioon, että äskettäisillä perustuslakiuudistuksilla vahvistetaan oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja tehokkuutta niiden voimaantulosta alkaen;
- F. ottaa huomioon, että taloudellinen korruptio ja järjestäytynyt rikollisuus, myös instituutioissa, ja väärinkäytökset vaaleissa ovat yhä vakavia huolenaiheita; ottaa huomioon, että Montenegron on käsiteltävä niitä ja esitettävä selkeää näyttöä edistymisestä oikeusvaltion alalla;
- G. ottaa huomioon, että kansalaisyhteiskunnalla on suuri merkitys uudistusprosessissa ja unioniin liittymisessä;
- H. ottaa huomioon, että alueellinen yhteistyö on erittäin tärkeää poliittisen vakauden ja Montenegron ja koko alueen turvallisuuden ja talouskehityksen kannalta;

Liittymisneuvottelut

1. pitää myönteisenä viiden uuden neuvotteluluvun avaamista joulukuussa 2013; kehottaa jatkamaan liittymisneuvotteluita nopeasti edellyttäen, että uudistuksiin pyritään ja niitä toteutetaan ja että saadaan aikaan konkreettisia tuloksia;
2. panee tyytyväisenä merkille neuvottelulukuja 23 ja 24 koskevat hallituksen toimintasuunnitelmat, joissa esitetään perinpohjainen uudistusohjelma ja jotka muodostavat arviointiperusteen näiden lukujen avaamiselle;
3. kiittää kansalaisyhteiskunnan edustajien ottamisesta mukaan neuvotteluelimiin; ottaa kuitenkin huomioon kansalaisyhteiskunnan järjestöjen hallitukselle esittämän kehotuksen, että se osoittaisi mahdollisimman suurta avoimuutta neuvottelu- ja liittymisprosessissa ja ottaisi työryhmiin laajemman valikoiman järjestöjä ja järjestäisi kattavia maanlaajuisia kuulemisia;
4. korostaa, että sekä hallitus että parlamentti ovat vastuussa yleisen tiedottamisen parantamisesta ja liittymisneuvottelujen edistymistä koskevasta nopeasta ja avoimesta tiedottamisesta kaikille sidosryhmille, kansalaisyhteiskunnan järjestöille ja suurelle

yleisölle sekä näiden ryhmien laajan osallistumisen takaamisesta tämän prosessin yhteydessä;

Poliittiset kriteerit

5. kehottaa kaikkia poliittisia voimia sekä hallituksessa että oppositiossa samoin kuin keskeisiä sosiaalisia ja taloudellisia toimijoita keskittymään yhä maan EU:hun yhdentymisen asialistaan pysyvän vuoropuhelun ja rakentavan yhteistyön avulla;
6. panee tyytyväisenä merkille Montenegron parlamentin valvovan roolin vahvistamisen myös valvonnan ja kuulemisten kautta; vaatii kuitenkin kuulemisten päätelmien tehokkaampaa seurantaa, hyväksytyin lainsäädännön täytäntöönpanon tiukempaa valvontaa sekä parlamentin aktiivisempaa osallistumista neuvotteluihin; pitää myönteisenä Montenegron parlamentin 27. joulukuuta 2013 hyväksymää päätöslauselmaa Montenegron EU-integraatioprosessia koskevasta menettelystä, laadusta ja dynamiikasta; katsoo, että parlamentin ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen on täysimääräisesti osallistuttava yhdentymisprosessiin ja että yhdentymisprosessin on nautittava laajempaa demokraattista tukea;
7. pitää valitettavana, että sen jälkeen, kun surullisenkuuluisa puheiden nauhoitustapaus paljastui tänä vuonna, tutkintavaliokunta, jonka tehtävänä oli tutkia väitetyjä väärinkäytöksiä puolueiden rahoituksessa, ei tehnyt loppuraportissaan poliittisia johtopäätöksiä, ja että oikeudelliset jatkotoimet tässä asiassa ovat yhä puutteellisia; painottaa sen merkitystä, että varmistetaan perusteellinen tutkimus ja tarvittavat asianmukaiset toimet; kehottaa Montenegron toimivaltaisia viranomaisia siksi saattamaan pikaisesti päätökseen avoimen ja oikeudenmukaisen oikeusprosessin kaikkien asianomaisten puolueiden yhteistyössä ja tarkastelemaan mahdollisia rikoksia huolellisesti, objektiivisesti ja täysin lainsäädännön mukaisesti; on lisäksi tyytyväinen hiljattain annettuun ilmoitukseen selvityksen käynnistämisestä Cetinjen videonauhoitustapauksesta; toteaa, että ilmoituksen mukaan vaalilainsäädännön rikkomiseen syyllistyneisiin tullaan soveltamaan asianmukaisia sanktioita oikeusturvan mukaisesti;
8. korostaa tarvetta parantaa vaalijärjestelmää ja demokraattisia rakenteita kohtaan tunnettua julkista luottamusta ja kehottaa parlamenttia nopeuttamaan vaaliuudistusta niin, että muutetaan vaaleja ja poliittisten puolueiden rahoitusta koskevia lakeja ja myös lakiluonnosta, joka koskee keskitettyä äänestäjäluettoa, sekä henkilökortteja koskevia tarkistusluonnoksia; korostaa, että keskitetyn äänestäjäluetelon on oltava täysin avoin ja vastuullinen; vaatii, että uudistukset toteutetaan noudattaen Etyjin alaisen demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston pitkäaikaisia suosituksia ja täysin avoimesti kansalaisyhteiskunnan tuella; tukee komission kehotusta erottaa selkeästi ja laajasti hyväksytyllä tavalla toisistaan julkinen etu ja puolueen etu; kehottaa hallitusta julkistamaan ennakoivasti tiedot valtion tuesta yksittäisille henkilöille ja yrityksille, julkisten palvelujen alan työllistämistä ja muista menoista, joilla voi olla vaikutusta äänestyskäyttäytymiseen; toteaa, että korruption mielikuva voi olla yhtä haitallinen kuin korruptio itsessään;
9. painottaa julkishallinnon uudistuksen merkitystä yhteisön säännösten soveltamiseksi; katsoo, että julkishallinnon strategian täytäntöönpanon koordinointi- ja seurantamekanismeja on ehdottomasti vahvistettava ja ryhdyttävä lisätoimiin avoimen, ammattimaisen, tehokkaan ja ansioihin perustuvan julkishallinnon aikaansaamiseksi;

kehottaa viranomaisia huolehtimaan virkamiesten palvelukseenotossa ja erottamisessa siitä, että virkamiesjärjestelmä ei vaikuta politisoituvan entisestään; kehottaa myös vahvistamaan oikeusasiamiehen riippumattomuutta ja valmiuksia;

10. panee tyytyväisenä merkille perustuslakimuutokset, joilla pyritään vahvistamaan oikeuslaitoksen riippumattomuutta vähentämällä poliitikkojen vaikutusvaltaa syyttäjien ja oikeusviranomaisten nimittämisessä avoimempien ja ansioihin perustuvien menettelyjen avulla kaikilla tasoilla ja erityisesti ylimmän valtiosyyttäjän valinnalla; panee kuitenkin merkille oikeusasiamiehen aloitteen näiden tarkistusten sekä perustuslakituomioistuinta koskevien säännösten perustuslaillisuuden arvioimiseksi perustuslakituomioistuimen tuomareiden valinnan osalta; kehottaa toimivaltaisia viranomaisia luomaan vankan kurinpitomenettelyn ja varmistamaan oikea-aikaisen oikeuskäsittelyn sekä oikeuskäytännön yhdistämisen; kehottaa ryhtymään lainsäädännöllisiin ja muihin lisätoimiin oikeuslaitoksen politisoitumisen vähentämiseksi käytännössä, myös arvioimalla objektiivisesti oikeuslaitoksen toimintaa, osoittamalla selkeästi oikeudellisen vastuuvollisuuden Venetsian komission suositusten mukaisesti ja takaamalla ansioihin perustuvat ylennykset; korostaa myös tarvetta varmistaa rikostuomioistuinten riippumattomuus toimeenpanovallasta;
11. pitää myönteisinä yrityksiä keventää tuomioistuinjärjestelmää tuomioistuinten toiminnan tehostamiseksi ja käsittelyruuhkien purkamiseksi; on kuitenkin huolissaan oikeusprosessien pituudesta, monien tuomioistuinten heikosta infrastruktuurista sekä siviili- ja hallinto-oikeuden tuomioiden heikosta täytäntöönpanosta samoin kuin oikeuslaitoksen ja syyttäjänviraston riittämättömästä budjetista; kehottaa parantamaan tuomari- ja syyttäjäneuvostojen valmiuksia sekä varmistamaan entistä tehokkaammin oikeuslaitoksen vastuuvollisuuden ja loukkaamattomuuden; kehottaa lisäksi ryhtymään toimiin, joilla varmistetaan kansalaisen mahdollisuus turvautua yksityisoikeuteen ja saada korvauksia unionin normeja vastaavalla tavalla; kehottaa tuomioistuimia toimimaan entistä avoimemmin ja vastuullisemmin korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa;
12. kehottaa toteuttamaan tarvittavia jatkotoimia merkittävässä sotarikosasioissa rankaisemattomuuden estämiseksi sekä toteuttamaan entistä huolellisempia, tehokkaampia ja avoimempia sotarikosten tutkimuksia ja syytteesenasettamista; painottaa lisätoimien tarvetta sekä rankaisemattomuuden että sen vaikutelman torjumiseksi; kehottaa viranomaisia tämän osalta tarkistamaan rangaistusasteikkoa sekä tarkastelemaan ilmeisen suhteetonta vapauttavien tuomioiden määrää kaikkein vakavimpien rikosten osalta;
13. on tyytyväinen hallituksen oikeuslaitoksen uudistusstrategiaan vuosiksi 2007–2012, mutta ilmaisee huolensa sen hitaasta toimeenpanosta; panee merkille, että vuosien 2013–2018 strategian valmistelu on jo edennyt pitkälle; kehottaa tämän vuoksi Montenegron hallitusta yleisesti painottamaan nykyisten strategioiden toimeenpanoa kattavine ja julkisine arviointineen sen sijaan, että strategiat pelkästään uusittaisiin ilman tarvittavaa arviointia; rohkaisee perustamaan säännölliset strategioiden ja toimintasuunnitelmien seurantaelimet;
14. painottaa, että korruption torjunta edellyttää lisätoimia, ja kehottaa panemaan täytäntöön lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän (Greco) suositukset;
15. on huolissaan siitä, että koulutus, terveydenhoito, vaalimenettely, maaomaisuuden

hallinto, maankäyttö ja rakennusala, yksityistäminen ja julkiset hankinnat ovat yhä alttiita korruptiolle; odottaa, että lukua 5 (julkiset hankinnat) koskevien neuvottelujen aloittaminen nopeuttaa alalla tarvittavia uudistuksia; panee tyytyväisenä merkille uuden parlamentaarisen korruption vastaisen komitean perustamisen; kehottaa viranomaisia parantamaan valvontaelinten valmiuksia, parantamaan tarkastuksia, lisäämään puoluerahoituksen avoimuutta ja parantamaan valmiuksia kaikilla tasoilla, jotta voidaan vähentää väärinkäytöksiä julkisia hankintoja koskevien lakien täytäntöönpanossa ja muilla edellä mainituilla aloilla;

16. ilmaisee huolensa yrityksiä ja maarekisterejä koskevien tietojen julkisen saatavuuden jatkuvasta rajoittamisesta; katsoo, että tällaisten tietojen julkinen saatavuus on hyvin tärkeää toimittajille ja kansalaisyhteiskunnan toimijoille, jotka pyrkivät paljastamaan korruptiotapauksia ja selvittämään järjestäytyneen rikollisuuden ja valtion toimielinten välisiä yhteyksiä; kehottaa viranomaisia lisäämään kyseisten rekisterien avoimuutta;
17. korostaa, että on toteutettava uudistuksia korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa sekä saatava selkeää näyttöä tuloksista tutkinnassa, syyttämässä ja tuomioissa kaikilla tasoilla; kehottaa lisäämään lainvalvontaviranomaisten ja oikeusviranomaisten välistä yhteistyötä ja koordinoitua järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunnassa kaikilla tasoilla ja kehottaa parantamaan oikeuslaitoksen toimintaa korkean tason asioissa; on vakavasti huolissaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioiden kumoamisesta järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvissä tapauksissa; ei hyväksy korruptiosta ja järjestäytyneestä rikollisuudesta tuomittujen rikollisten rankaisematta jättämistä; kehottaa viranomaisia varmistamaan, että julkiset viranomaiset ja laitokset panevat täytäntöön kaikki tarvittavat toimet ja että ne ovat vastuussa, mikäli ne eivät tee niin;
18. kehottaa Montenegroa jatkamaan osallistumista kansainväliseen ja alueelliseen yhteistyöhön korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa; kehottaa panostamaan enemmän tehokkaaseen rajavalvontaan järjestäytyneen rikollisuuden ja salakuljetustoiminnan torjumiseksi ”Balkanin reitillä”; painottaa tarvetta lisätä valvontaa ja toteuttaa toimia paikallisten ja kansainvälisten rikollisryhmien rahanpesuun puuttumiseksi;
19. korostaa, että Montenegron hallituksen on jatkettava ja vahvistettava kuulemisia ja parannettava yhteistoimintaa ja vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan sekä opposition kanssa päätöksenteon ja lainsäädännön avoimuuden parantamiseksi erityisesti lakien täytäntöönpanon sekä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan alalla; on siksi tyytyväinen hallituksen pyrkimykseen lisätä toimintansa läpinäkyvyyttä, mutta katsoo, että vielä on paljon tehtävää; on tyytyväinen kansalaisyhteiskunnan laajaan osallistumiseen EU:n neuvottelulukuja tarkasteleviin työryhmiin, mutta panee merkille joidenkin kansalaisyhteiskunnan edustajien huolen osallistumisen luonteesta ja laadusta; pitää valitettavana hallituksen tiettyjen osien ja kansalaisyhteiskunnan välisten suhteiden hiljattaista heikkenemistä ja sitä, että molemmat osapuolet ovat ilmaisseet pelkonsa siitä, että keskinäiset vihamielisyydet vievät voiton yhteisistä pyrkimyksistä edetä yhdentymisessä EU:hun; kannustaa tämän vuoksi tuottavaan ja tasapainoiseen molemminpuoliseen vuoropuheluun, jossa hallitus objektiivisesti tukisi ja helpottaisi kansalaisyhteiskunnan työtä ja ottaisi sen edustajat täysimääräisesti mukaan poliittiseen menettelyyn ja jossa kansalaisyhteiskunta kritisoi politiikkaa ja valvoo oikeudenmukaisesti ja rakentavasti hallituksen vastuuvollisuutta;

20. panee tyytyväisenä merkille, että liittymistä valmisteleva tuki (IPA) toimii hyvin Montenegrossa; kannustaa sekä hallitusta että komissiota yksinkertaistamaan IPA-rahoituksen hallintomenettelyjä, jotta rahoitus olisi helpommin pienten ja hajautettujen kansalaisjärjestöjen, ammattiyhdistysten ja muiden edunsaajien saatavilla;
21. painottaa, että Montenegro on ratifioinut kahdeksan ILO:n merkittävää työoikeuksia koskevaa yleissopimusta sekä uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan; korostaa, että vaikka työntekijöiden perusoikeuksia ja ammattiyhdistysten oikeuksia kunnioitetaan yleisesti, niitä on vahvistettava edelleen; painottaa, että työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulla on tärkeä merkitys, ja kehottaa hallitusta vahvistamaan edelleen sosiaalivestoa;
22. painottaa vapaiden, riippumattomien ja puolueettomien tiedotusvälineiden tarvetta toimivan demokratian kannalta; on erittäin huolissaan toimittajiin kohdistuvan sanallisen ja fyysisen uhkailun lisääntymisestä mutta myös rahapulasta ja oikeusjutuista johtuvista kasvavista paineista; on erittäin järkyttynyt siitä, että elokuun 2013 jälkeen toimittajiin on kohdistettu ainakin kaksi pommi-iskua ja puolisen tusinaa fyysistä hyökkäystä; on hyvin pettynyt siihen, että Montenegro on tällä hetkellä sijalla 113 Toimittajat ilman rajoja -järjestön tiedotusvälineiden vapautta mittaavan indeksin mukaan; muistuttaa, että on tärkeää edistää vastuullisia tiedotusvälineitä, toimituksellista riippumattomuutta ja tiedotusvälineiden omistuksen moninaisuutta unionin normien mukaisesti; korostaa, että kaikki poliittiset voimat ja tiedotusvälineet ovat vastuussa erilaisia mielipiteitä suvaitsevan ilmapiirin luomisesta; pitää sitä keskeisenä tekijänä toimittajien ja lehdistönvapauden suojelemisessa; kehottaa tutkimaan asianmukaisella tavalla kaikki toimittajiin kohdistuneet hyökkäykset ja uhkaukset ja asettamaan niistä syytteeseen ratkaisemattomat aiemmat rikokset mukaan lukien; panee tyytyväisenä merkille päätöksen, jolla toimittajien murha- ja pahoinpitelytapauksen ratkaisemiseksi toteutettujen virallisten toimien valvomiseksi perustetaan erityinen elin, joka voi osaltaan parantaa luottamusta valtion ja tiedotusvälineiden välillä;
23. painottaa riippumattomien ja kestävien julkisen palvelun tiedotusvälineiden erityisasemaa tiedotusvälineiden vapauden ja demokratian vahvistamisessa ja kehottaa viranomaisia noudattamaan täysin Montenegron yleisradioyhtiötä (RTCG) koskevaa lakia ja huolehtimaan oikeudellisista takeista, joilla varmistetaan julkisen palvelun tiedotusvälineiden taloudellinen kestävyys, jotta ne voivat täyttää yhteiskunnallisen tehtävänsä;
24. kehottaa toteuttamaan parannuksia todistajien suojelun alalla sekä hyväksymään lainsäädäntöä väärinkäytöksistä ilmoittajien suojelemiseksi;
25. korostaa, että kaikki poliittiset voimat ovat vastuussa suvaitsevan ja osallistavan ilmapiirin luomisesta kaikkien vähemmistöjen osalta; on tyytyväinen hallituksen vähemmistöpolitiikkaan, jolla on erityisesti edistetty valtion albanialaisyhteisön parempaa integrointia; kehottaa parantamaan sosiaalisesti heikommassa asemassa olevien ryhmien tilannetta ja myös vammaisten henkilöiden pääsyä koulutuksen ja terveydenhuollon piiriin sekä fyysistä pääsyä julkisiin rakennuksiin; on tyytyväinen hallituksen hiljattain esittämään romaneja koskevaan toimintasuunnitelmaan, mutta kehottaa edelleen helpottamaan romanien ja muiden edelleen syrjintää kokevien vähemmistöjen koulutukseen pääsyä ja työllistymistä, erityisesti mitä tulee romani-, aškaali- ja egyptiläisläisten rajattuun koulutukseen pääsyyn;

26. toteaa, että naiset ovat edelleen aliedustettuina monilla Montenegron yhteiskunnan aloilla ja esimerkiksi parlamentissa, päätöksentekoasemissa ja työmarkkinoilla; kehottaa hallitusta vahvistamaan sukupuolten tasa-arvoa koskevia toimiaan, lisäämään niihin liittyviä taloudellisia resursseja ja henkilöresursseja, varmistamaan sukupuolten tasa-arvoa koskevan toimintasuunnitelman toteuttamisen, ottamaan käyttöön samapalkkaisuuden periaatteen ja kannustamaan naisten entistä aktiivisempaa osallistumista erityisesti politiikan alalla;
27. on huolissaan Montenegrossa laajalti esiintyvistä homoseksuaalisuutta koskevasta suvaitsemattomuudesta sekä homoseksuaalien oikeuksia puolustaviin aktivisteihin usein kohdistuvasta väkivallasta ja väkivallan uhasta sekä vihapuheesta; pitää valitettavana, että huomattavimmat homoseksuaalien, lesbojen, biseksuaalien, transihmisten ja intersukupuolisten oikeuksien puolustajat ovat turvallisuussyistä joutuneet hakemaan turvapaikkaa ulkomailta; panee kuitenkin tyytyväisenä merkille hallituksen uuden strategian homoseksuaalien, lesbojen, biseksuaalien, transihmisten ja intersukupuolisten elämänlaadun parantamiseksi, mutta painottaa sen täytäntöönpanon merkitystä; painottaa erityisesti väestön kouluttamisen ja sille tiedottamisen tarvetta asenteiden muuttamiseksi; on erityisen tyytyväinen hallituksen ja poliisin tukeen ja apuun Budvan ja Podgorican ensimmäisten Pride-kulkueiden järjestämisessä tänä vuonna; painottaa, että kulkueiden aikana ilmenneet homoseksuaalien vastaiset väkivaltaisuudet on tutkittava perusteellisesti ja niihin syyllistyneet saatettava oikeuden eteen; kehottaa viranomaisia edelleen edistämään suvaitsevaisuutta homoseksuaaleja, lesboja, biseksuaaleja, transihmisiä ja intersukupuolisia kohtaan ja nostamaan rikoksista syytteet nopeasti; korostaa tarvetta parantaa sosiaalista hyväksyntää ja lopettaa homoseksuaalien syrjintä;
28. on huolissaan naisiin ja lapsiin jatkuvasti kohdistuvan väkivallan ongelmasta ja pelkää, että monet pitävät sitä sosiaalisesti hyväksyttävänä; pitää valitettavana hidasta kehitystä perheisiin ja yhteisöön perustuvien palveluiden kehittämisessä; kehottaa hallitusta lisäämään yleistä tietoisuutta perheväkivallasta ja naisiin kohdistuvasta väkivallasta sekä lasten oikeudesta suojeluun kaikenlaiselta huonolta kohtelulta; on tyytyväinen hallituksen uusiin toimenpiteisiin perheväkivaltaan puuttumiseksi, lasten oikeuksien parantamiseksi ja ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi, mutta kehottaa panemaan tehokkaasti täytäntöön perheväkivallalta suojelua koskevan lain, erityisesti mitä tulee uhrien suojeluun, tukemiseen ja oikeuden saamiseen, ehkäisevien ohjelmien kehittämiseen ja koordinointiin sekä syyllisten vastuuseen asettamiseen;

Yhteiskunnallis-taloudelliset kysymykset

29. kehottaa hallitusta keskittymään talouskasvun vauhdittamiseen köyhyyden torjumiseksi ja elinolojen parantamiseksi kaikkien kansalaisten osalta myös tarkastelemalla mahdollisuuksien mukaan sosiaaliturvajärjestelmän uudistusta ja poistamalla alueellista eriarvoisuutta; kehottaa lisäämään toimia laajamittaisen harmaan talouden torjumiseksi, teollis- ja tekijänoikeuksien suojelun sekä yleisen oikeusjärjestelmän parantamiseksi tavoitteena torjua korruptiota järjestelmällisesti, parantaa liiketoimintaympäristöä ja toteuttaa rakenteellisia uudistuksia suorien ulkomaisten investointien houkuttelemiseksi ja jatkamiseksi, mikä on välttämätöntä talouden monipuolistamisen kannalta;
30. painottaa, että kaupallisten riitojen ratkaisumenettelyjen on oltava avoimia ja vapaita poliittisesta ohjauksesta sekä perustuttava oikeusvaltioperiaatteisiin liiketoimintaympäristön parantamiseksi entisestään; kehottaa ratkaisemaan pikaisesti

KAP-alumiinitehdasta koskevan kiistan; painottaa, että kaiken yksityistämisen on tapahduttava oikeudenmukaisella, huolellisella, avoimella ja asianmukaisella tavalla; panee merkille valtioon tukeen liittyvät huolet ja vaatii sitä käytettäessä avoimuutta ja kestävyyttä samoin kuin unioni säännösten sekä vakautus- ja assosiaatiosopimuksen noudattamista; on tyytyväinen hallituksen pyrkimykseen puuttua kasvavaan valtionvelkaan ja suuriin rakenteellisiin alijäämiin; kehottaa toteuttamaan lisää toimia, joilla taataan liittymistä valmistelevaan tukeen liittyvän maaseudun kehittämisohjelman tuleva toteutus ja kehitetään vedenlaadudirektiiviä yhteisön säännösten mukaisesti;

31. panee merkille että uusi julkisia hankintoja koskeva laki tuli voimaan tammikuussa 2012, mutta toteaa, että sen käytännön täytäntöönpano ei ole riittävän tehokasta varsinkaan terveydenhuoltoalalla; kehottaa Montenegron viranomaisia lisäämään avoimuutta kaikissa hankintamenettelyissä sekä laatimaan toimintasuunnitelmia selkeine tavoitteineen, menettelyineen ja aikatauluineen, jotta uusi julkisia hankintoja koskeva laki voidaan panna täytäntöön tehokkaasti ja jotta käyttöoikeuksia, liikelaitoksia ja puolustushankintoja koskeva maan lainsäädäntö voidaan saattaa unionin säännösten mukaiseksi;
32. on tyytyväinen eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen (Small Business Act) täytäntöönpanoon; kehottaa lisäämään julkisen sektorin tukea pk-yrityksille, koska ne ovat talouskasvun moottoreita; kehottaa yhdistämään hajanaiset strategiat, jotka haittaavat yrityksiin ja teollisuuteen liittyvien välineiden tehokkuutta;
33. ilmaisee huolensa muuttumattomasta tilanteesta työmarkkinoilla ja kehottaa tämän vuoksi ryhtymään päättäväisiin toimiin korkean työttömyysasteen vähentämiseksi erityisesti ensimmäistä työpaikkaansa etsivien työnhakijoiden keskuudessa sekä heikosti toimivien työmarkkinoiden parantamiseksi; kehottaa hallitusta varmistamaan, että työlainsäädännön täytäntöönpano on ILO:n normien mukaista myös parantamalla tarkastuksia; painottaa tarvetta puuttua harmaaseen talouteen; kehottaa vahvistamaan kolmikantaista työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua;
34. kannustaa Montenegroa toteuttamaan lisätoimia ympäristön ja ilmastonmuutoksen aloilla vahvistamalla hallinnollisia valmiuksiaan panna täytäntöön tätä koskevaa EU:n politiikkaa ja lainsäädäntöä varmistaakseen ympäristöä ja ilmastonmuutosta koskevan unionin säännösten noudattamisen;
35. toteaa, että laitton rakentaminen erityisesti matkailijoiden suosimilla alueilla on merkittävä ongelma Montenegrossa; kehottaa Montenegron viranomaisia edistämään maassa määrätietoisesti kestävästä kehityksestä; pitää tärkeänä, että matkailun kehittäminen on ympäristönsuojeluvaatimusten mukaista;

Alueellinen yhteistyö

36. pitää myönteisenä Montenegron aktiivista osallistumista aloitteisiin, jotka liittyvät esimerkiksi alueelliseen sovintoon ja Länsi-Balkanin ”kuusikkoa” koskevaan hankkeeseen, ja pitää myönteisenä maan hallituksen halua ottaa johtava rooli alueellisissa yhteistyöaloitteissa; kehottaa Montenegroa lisäämään kulttuurista ja taloudellista yhteistyötään naapureina olevien EU:n jäsenvaltioiden kanssa; antaa hallitukselle tunnustusta hyvien kahdenvälisen suhteiden säilyttämisestä kaikkien naapurimaiden ja myös Kosovon kanssa, mutta painottaa tarvetta ratkaista nopeasti maa- ja merirajoja koskevat maan kiistat Kroatian kanssa ottaen erityisesti huomioon alustavat öljyn etsinnät

merellä; kehottaa myös sopimaan lopullisista rajoista Serbian, Bosnian ja Hertsegovinan ja Kosovon kanssa mahdollisesti jännityksiä aiheuttavien tekijöiden poistamiseksi; panee tyytyväisenä merkille Sarajevon julistukseen ja myös alueellisen asunto-ohjelman täytäntöönpanoon liittyvän edistyksen; kannustaa tekemään lisää yhteistyötä naapurimaiden kanssa jakamalla liittymisneuvotteluista saatuja kokemuksia;

37. on tyytyväinen pääministeri Dačićin hiljattaiseen vierailuun Podgoricassa ja pääministeri Đukanovićin vierailuun Belgradissa, jotka olivat ensimmäiset tällaiset vierailut Montenegron itsenäistymisen jälkeen; antaa tunnustusta näille vierailuille vahvana merkinä sovinnosta ja lisääntyneestä sitoutumisesta ja avoimuudesta molemmilla puolilla, mikä enteilee vain hyvää alueellisen ja unioniin yhdentymisen kannalta;
38. painottaa, että Montenegron hyvät naapuruussuhteet alueella ovat perusta menestykselle neuvotteluille EU:n kanssa ja että valtio itsessään on esimerkki yhteistyöstä ja rauhaan ja vakauten sitoutumisesta Länsi-Balkanin alueella;
39. pitää myönteisenä hallituksen viimeaikaisia pyrkimyksiä rekisteröidä maan sisällä siirtyneet henkilöt ja selvittää heidän asemansa; tunnustaa kuitenkin tehtävän vaikeuden, joka liittyy muun muassa hallinnollisten rasitteiden poistamiseen; kehottaa EU:ta ja muita Balkanin alueen kumppaneita auttamaan Montenegron hallitusta ratkaisemaan asian mahdollisimman pian ja auttamaan sulkemaan tuskallisen kappaleen alueen historiassa;
40. on tyytyväinen siihen, että Montenegron hallitus on sitoutunut liittymään Natoon, mutta panee merkille suuret mielipide-erot parlamentin jäsenten ja suuren yleisön keskuudessa; luottaa siihen, että Montenegron pyrkimykset Nato-jäsenyyteen ovat eduksi sen tiellä kohti EU-jäsenyyttä ja myös parantavat alueellista yhteistyötä ja turvallisuutta; antaa erityistä tunnustusta sille, että Montenegro on rajallisista puolustusresursseistaan huolimatta osaltaan edistänyt YK:n ja YTPP:n operaatioita esimerkiksi Afganistanissa, Liberiassa ja Malissa; on tyytyväinen tähän selkeään merkkiin Montenegron sitoutumisesta yhteistyöhön kansainvälisten kumppanien kanssa maailmanlaajuisen rauhan ja vakauden edistämiseksi;

o

o o

41. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä Montenegron hallitukselle ja parlamentille.